

Den tweeden dag waarop men samenkwam, scheen telkens de harmonie tusschen de 150 vergaderden verboden. Pastor Paul klagde over de geloofs- en belijdeningswag, die door de nieuwe agenda in het formulier voor den doop aan de menschen opgelegd werd; het ging toch niet aan, het geloof aan de wedergeboorte door den doop verplichtend te maken, daar toch vele geestelijken der landkerk dit niet meer aannamen. Pastor Baumann moest hem tegemoet voeren, dat dergelijke bezwaren in een Generale Synode of in een kerkelijke vergadering thuis hoorden, maar in een vergadering der Ev. Alliantie kon men ze niet brengen. Zoo ging het telkens, wanneer men de discussie het kerkelijk leven aanroerde — of als men kwam op het terrein der beginselen, dan bleek de vergadering een tweedrachtig gezelschap te zijn.

Het komt ons voor, dat men te Berlijn sprak, gelijk er in Ritschliana'se kringen reeds lang gesproken is, of liever gelijk het kerkelijk liberalisme zich steeds heeft laten hooren.

Aanstaande dienaren des Woords op het Ritschliana'sche doopspad. Een nieuw tijdschrift geschreven door Schrempf.

Het is geen geheim dat in Duitschland verreweg het grootste deel van de studenten in de Godgeleerdheid op de hand is van Prof. Harnack, die den strijd tegen de apostolische geloofsbelijdenis aanbond. Het is daarom niet te verwonderen dat het orgaan van de Theologische vereenigingen aan de verschillende universiteiten, zich in den geest van de Ritschliana'sche school uitslaat.

In een opstel van zekeren student Aper van Weimar werd onlangs betoogd, dat een liberaal predikant beter de godsdienstige behoeften van de gemeente bevredigen kon, dan een rechtzinnig leeraar. Daarbij beweerde dezelfde dat men onderscheiden moest tusschen hetgeen de predikant op den kansel verkondigt en hetgeen dezelfde predikant voor zichzelf voor waarheid aannemt. Dit is volgens Aper geen huichelarij, want de predikant handelt dan naar het woord van den Heere Jezus die sprak: »Ik heb u nog veel te zeggen, maar gij kunt dit thans niet dragen.« Volgens dit woord zou men echter wel iets van de waarheid mogen verwachten, dat de gemeente nog niet zou kunnen verstaan, evenals men een pasgeboren kind vleesch onthoudt en melk geeft, maar zonderling of liever zondig is het wanneer men uit die woorden gaat afleiden, dat men van den kansel iets zou mogen verkondigen, om de gemeente te vriend te houden, waaraan men zelf niet geloof. Men ziet hieruit dat de nieuwe school niet alleen op leerstellig gebied verwoestingen heeft aangericht, maar dat zijne aanhangers ook op moreel terrein de beginselen van waarheid en oprechtheid laten varen.

En ander schrijver in het studentenblad, zekere Liets uit Jena, zegt dat hij tegen de bewijsgonden van Schrempf niets steekhoudends kan stellen, hij hoopt dat de door hem begonen »goede« zaak eindigen mag »ten beste van de waarheid, en ten beste van den godsdienst, die geen menschenvees kent.«

Onze lezers zullen zich zeker wel herinneren dat de heer Schrempf om zijne bezwaren tegen de apostolische geloofsbelijdenis niet kon toegelaten worden tot candidaat tot den H. Dienst in Wittenberg. Sedert 10. October geeft deze Schrempf een veertiendaags tijdschrift uit, waarvan het proefnummer de volgende uittaling bevat: »De schrijver, die Kantiaansche twifelsucht tegenover alle bijzondere openbaring, met de oprechtheid van een Kierkegaard ver eenigt, verstaat onder de waarheid, die hij dieneit wil, slechts het subjectieve streven naar geheele oprechtheid in denken, spreken en handelen, en daar hij, door den geest en de resultaten van de moderne wereldbeschouwing aangegrepen, tegenover onze zedelijke en godsdienstige ordeningen en ons geloof aan de heilsdaden, als twijfelraar staat, meent hij het aan de innerlijke waarachtigheid schuldig te zijn, zich tegenover de oude ordeningen, onafhankelijk en zelfstandig te plaatsen. Tot zulk een oprechtheid, namelijk tot den moed om voor de moderne wereldbeschouwing op te komen, zou hij door bespreking van afwijkende beschouwingen en van zedelijke en godsdienstige vraagstukken van dezen tijd ook anderen willen brengen. Hij hoopt dat »de ware mensch« zich met den tijd ook »ware verhoudingen« scheppen zal. Hij wil ook, omdat in alle tijden dezelfde vraagstukken aan de orde geweest zijn, de personen van Christus, Augustinus en Ritschl bespreken. Omrent den Christus zegt hij: »Jezus was de waarheid zelf, ja God!« maar verder beweert hij: »slaten wij als menschen voor den God Christus niet eenen vereering voorwenden, die wij als menschen niet kunnen hebben, danken wij God, dat wij van Jezus »de waarheid«, niet te veel zekers weten, dat de overlevering geen vastheid biedt, dat de uitlegging zijner woorden vaak onzeker is, dat men zelfs aannemen mag, dat hij ook door den schijn bedrogen werd, dan kunnen wij hopen, dat wij stervend van lieverlede tot de waarheid naderen mogen.«

Wij houden het er voor dat deze Schrempf spoedig zijn kruid zal verschooten hebben. Was zijn tijdschrift het eerste dat het Ritschliana'sche standpunt vertegenwoordigt, het zou wellicht een zekeren opgang maken, doch men heeft reeds de »Christliche Welt« dat eigenlijk hetzelfde standpunt inneemt. Toch is het betrouwerwaardig dat aanstaande dienaren des Woords openlijk sympathie betoonen voor een man als Schrempf. Jammer is het dat de candidaten tot de H. Dienst, niet als Schrempf doen en zich, vóór dat zij in dienst treden, zich zó onomwonden uitspreken, dat het kerkbestuur ze voor niet beroepbaar verklaren kan. De »Christliche Welt« betreft het wel dat jeugdige menschen, die zich voor het predikant voorbereiden, zich zoo uitslaan, maar dit orgaan voegt er aan toe, dat deze jeugdige buitensporigheden gevaarlijker zijn voor de schrijvers als voor de lezers. Overigens is de »Christliche Welt« van oordeel dat, wanneer er maar »recht ernst« gevonden wordt, zeer liberale theologische overtuigingen niet te begrijpen, dat als men rechte ernst bezit, men geen ambit aanvaardt, waarin men niet geroepen wordt om het geloof der kerk te bestriden, maar om het te verkondigen.

WINKEL.

Wat potlood is weten weinig menschen, maar wat met een potlood bedoeld wordt — heel wat anders dan een potlood — weet elke jongen en elke meisje. Telkens hebben we potlooden nodig om te schrijven, en we hebben ze in allerlei kleuren, al zijn de zwarte 't meest in gebruik.

De meeste potlooden worden gemaakt in Duitschland en wel te Neurenberg, waar een 6000 menschen daardoor werk vinden. Er worden trouwens elk jaar ook een vijf en negentig miljoen potlooden afgeleverd voor een waarde van 450.000 gulden! De Duitse Faber-potlooden zijn u zeker wel bekend. Velen echter vinden de Engelse potlooden de beste, wij deze zacht en taai zijn en goed afgeven, zonder toch gauw bot te worden.

Het potlood is een delfstof of mineraal, die ook graphiet heet. Lood zit er geen korrel in. De naam »potlood« is daaruit te verklaren, dat deze delfstof loodkleurige strepen maakt, en dat de mindere soorten en de afval een stof leveren, waarmee men ijzeren potten kan glanzen en kachels enz. tegen roest beveiligen. Tevens maakt men van het graphiet met klei vermengd smeltkroeven voor goud, zilver en andere metalen, die anders moeilijk zouden te smelten zijn. Het graphiet is namelijk tegen de felle hitte bestand en springt bijna nooit. Ook bij raderwerken is 't van groot nut om het wrijven te verminderen. Doch hoofdzakelijk wordt het potlood tot schrijven en teekenen gebruikt.

Zeer overvloedig komt echter die stof niet voor, bij kleine lagen vindt men haar veelal in lei, of in granietrotsen. In alle werelddelen vindt men het, doch tot niet lang geleden kwam het zuivere graphiet — dat dadelijk kan bewerkt worden — haast enkel uit Engeland. Te Barrowdale in Cumberland ligt een leistenegebergte, waaruit het potlood voor de fijnste soorten wordt verkregen. Al tweehonderd jaar worden daar de delfstofgroeven bewerkt. Tegenwoordig krijgt men ook graphiet uit Beieren, Oostenrijk, Spanje, Siberië, Ceylon, Mexico, ja uit Groenland.

Het hout, dat om de potlooden zit, is gemeenlijk een soort cederhout, en komt van een boom, die in Noord-Amerika thuis behoort. Door werktuigen wordt dit hout uit blokken tot repen gesneden, waarvan eenige, dikker dan de andere, een groef bevatten, waar het dunne, bereide stijf potlood in past.

(Slot volgt).

heim, dat nu onbewoond was. Blijkbaar waren beiden hier goed bekend, en dit was ook geen wonder. Want zonder veel moeite herkennen we in hen Karel en Frederik, de vroegere jongens van het slot. Zij zien er echter nu juist niet als edellieden uit, 't hant van hun kleeding betreft. Hoe dat komt, zal de lezer denkelijk wel begrijpen.

Maar, zult gij zeggen, hoe kwamen die twee bij elkander? Waren ze dan weer verzoend? o Neen, de reden was een heel andere. Kort geleden was hun vader, zeer plotseling, gestorven, zonder van zijn kinderen afscheid te hebben genomen of met hen verzoend te zijn. De zoons hadden van den dood hun vaders niet aanstonds tijding gekregen; doch eenige weken nadat zijn vader overleden was, kreeg Frederik een brief, geschreven door den predikant van het dorp bij Dalheim, een vroom man, die de twee jongelieden ook zeer goed kende, al ontlieten zij hem ook liefst.

De dominee had met veel moeite eindelijk ontdekt, waar althans een der zonen van den graaf woonde. Ik heb, zoo ongeveer schreef hij nu aan dezen, van uw vader, kort vóór zijn dood, een kistje met familiepapieren ontvangen. Deze moest ik beloven te zullen bewaren en niet af te geven, dan aan u en uw broeder te samen. Weest zoo goed hem te waarschuwen en mij te laten weten, wanneer gij komt, dan zal ik zorgen thuis te zijn.

Zoo kwam het dat Frederik, al deed hij 't liever niet, zijn broeder liet weten wat er gaande was, en zoo ook vinden we dan de beide broeders weder voor een oogenblik vereenigd. Zij wisten dat de papieren nu of later voor hen van groot belang konden zijn en hoopten ook wellicht, dat er nog iets voor hen van de erfenis zou zijn overgeschoten. Doch de een deelde den ander niet mee wat hij dacht, en zijgend wandelden zij samen naar het hun welbekende huis van den predikant.

Deze ontving de heeren zeer vriendelijk, liet hen een brief lezen door hun vader aan hen geschreven en haalde ondertusschen het kistje met de papieren. Haastig sloot Karel het open. Er lagen verschillende opgevouwen of wel opgerolde papieren en perkamenten in. De broeders openden die en zagen ze in.

Na een uur was dit afgeloopen en de predikant bespeurde, dat beiden waren teleurgesteld: hij begreep ook waarom. Wat het kistje bevatte, was wel van groot belang voor hun geslacht en om aan te duiden wie zij waren, en met wie zij waren vermaatschap, om hun adel te bewijzen enz., maar er was niets in waarop men geld kon krijgen.

»Ik zal nemen wat mij persoonlijk betreft,« sprak Karel, dat kan te pas komen als ik eens buitenslands ga. De rest kan mij niet schelen. »Mij evenmin,« zei Frederik, »maar die papieren moeten toch ergens blijven. Zal ik dan de andere maar nemen?«

»Ga uw gang,« was het onverschillige antwoord.

Met een wilde hij opstaan en vertrekken, doch de dominee sprak: »Laat mij nog iets mogen zeggen. Ik heb u van kleine kinderen af gekend en het hart mij diep, u thans als vreemdelingen in uwa vaders erfgoed voor mij te zien. Doch is het niet uw eigen schuld? Gij hebt uw vader niet geëerd, hem verdriet gedaan, maar bovenal hebt gij gezondigd tegen God. Gij hebt niet op Zijn Woord geleet, en slechts gedaan wat in uw hart opkwam, zonder te vragen naar Gods gebod. Hadt gij dit gedaan, gij zoudt nu niet in onvrede leven met u-zelf en ook hier geëerd en bemind worden. Uw vader heeft streng gehandeld, maar bedenkt hoe lang hij geduld had en hoe gij niet woudt luisteren.«

»Och, dominee, houd nu maar op met dat gepraat,« antwoordde Karel toornig. »'t is al fraai genoeg, zoo afgescheept te worden, en moet gij het ons nu ook verwijten? Als gij preeken wilt, doe dat in de kerk, maar ik ga nu heen.«

Hij voegde de daad bij 't woord en liep, zonder iemand te groeten, weg. De dominee keek zuchtend hem na.

POTLOODEN.

I.

Wat potlood is weten weinig menschen, maar wat met een potlood bedoeld wordt — heel wat anders dan een potlood — weet elke jongen en elke meisje. Telkens hebben we potlooden nodig om te schrijven, en we hebben ze in allerlei kleuren, al zijn de zwarte 't meest in gebruik.

De meeste potlooden worden gemaakt in Duitschland en wel te Neurenberg, waar een 6000 menschen daardoor werk vinden. Er worden trouwens elk jaar ook een vijf en negentig miljoen potlooden afgeleverd voor een waarde van 450.000 gulden! De Duitse Faber-potlooden zijn u zeker wel bekend. Velen echter vinden de Engelse potlooden de beste, wij deze zacht en taai zijn en goed afgeven, zonder toch gauw bot te worden.

Het potlood is een delfstof of mineraal, die ook graphiet heet. Lood zit er geen korrel in. De naam »potlood« is daaruit te verklaren, dat deze delfstof loodkleurige strepen maakt, en dat de mindere soorten en de afval een stof leveren, waarmee men ijzeren potten kan glanzen en kachels enz. tegen roest beveiligen. Tevens maakt men van het graphiet met klei vermengd smeltkroeven voor goud, zilver en andere metalen, die anders moeilijk zouden te smelten zijn. Het graphiet is namelijk tegen de felle hitte bestand en springt bijna nooit. Ook bij raderwerken is 't van groot nut om het wrijven te verminderen. Doch hoofdzakelijk wordt het potlood tot schrijven en teekenen gebruikt.

Zeer overvloedig komt echter die stof niet voor, bij kleine lagen vindt men haar veelal in lei, of in granietrotsen. In alle werelddelen vindt men het, doch tot niet lang geleden kwam het zuivere graphiet — dat dadelijk kan bewerkt worden — haast enkel uit Engeland. Te Barrowdale in Cumberland ligt een leistenegebergte, waaruit het potlood voor de fijnste soorten wordt verkregen. Al tweehonderd jaar worden daar de delfstofgroeven bewerkt. Tegenwoordig krijgt men ook graphiet uit Beieren, Oostenrijk, Spanje, Siberië, Ceylon, Mexico, ja uit Groenland.

Het hout, dat om de potlooden zit, is gemeenlijk een soort cederhout, en komt van een boom, die in Noord-Amerika thuis behoort. Door werktuigen wordt dit hout uit blokken tot repen gesneden, waarvan eenige, dikker dan de andere, een groef bevatten, waar het dunne, bereide stijf potlood in past.

(Slot volgt).

CORRESPONDENTIE.

W. Ch. v. B. We hopen u spoedig op een of andere wijze te antwoorden.

HOOGENBIRK.

Geformeerde Gezindheid.

Geformeerde Kerk.

BEROEPEN: — Gravemier, C. J. J. Engelbrecht te Andel. — Bellingswoude, J. Slager te Nijverdal. — Valtermond, J. C. van Malingen te Bonger. — Poortvliet, K. Steima te Strijen. — Ommen, L. A. Smilde te Leerdam. — Leerdam, B. W. Raman te Oosterebeek. — Zetten, P. C. Koster te Velp. — Harlingen, J. D. v. d. Velden te Maasland. — Nijmegen, J. Kol te Jurip. — a. a.

AANROEPEN: Westerbork, B. J. Benink te Hardenberg. — Holten, R. W. de Jong te Marrum (Fr.) — Leiden (Nieuwerij), P. M. van Loon te Rotterdam. — Oudemirdum, a. a. M. Wijnga te Zevenhoven. — Ommen, L. A. Smilde te Leerdam.

BEROEPEN: Camperland, L. A. Smilde te Leerdam. — Westerschelling, M. Oudenda te Zevenbergen a. a. — Schiedam, G. de Braat te Kralingen.

Nederduitse Hervormde Kerk.

BESCHOUWEN: Est (bij Geldermalsen), A. A. C. van Leeuwen, cand. te Utrecht. — Heerl. — a. a. C. Hartwig te Oud Beerland. — Ingen, B. G. M. te Asch. — Neder-Hemert, C. A. Lingbeek, cand. te Amsterdam. — Werkhoven, P. M. Eijman, cand. te Amsterdam. — Rotterdam, R. A. de Groot Am. te Houten. — Waarde, F. Breen, cand. te Nieuwer-Amstel. — Rottevalle, M. J. A. Bouwers, cand. te Nieuwer-Amstel. — Cillaarshoek, J. E. B. Meloen te Schore. — Dreischor, S. G. Kijstra, cand. te Leiden. — Nieuw Leidschendam, J. F. van den Nieuwenhuijzen te Woudrichem.

AANROEPEN: t Waal en Honswijk, M. J. C. Wolf te Ommen. — Leerdam, L. M. van Noppen te Zwartsluis. — Baarland (Zee), P. J. van der Muelen te Wichmond. — Voornhuizen, C. A. Lingbeek, cand. te Amsterdam. — Kampen, J. Rinkenber D. te Ternard. — Raasd. P. Breen, cand. te Nieuwer-Amstel. — Waarde, F. Breen, cand. te Nieuwer-Amstel. — Vinkeveen, P. Kuilman Jr. te Bunnik. — Poederoven, Babyloonsbroek en de Hill. Neder-Hemert, Benhuizen, Oterloo en Oude en Nieuwe Weerting, C. A. Lingbeek, cand. te Amsterdam. — Nijkerk, W. van den Berg te Brille. — Paesens, Willemsoord, Zuidervoude, Huurs, Waarde, Grijskerk en Boven Pekela, door F. Breen, cand. te Nieuwer-Amstel. — Middelburg, N. C. J. de Minjer te Sexbierum. — Lobbi, J. Heek te Bude. — Kats, J. de Visser, cand. — De Bilt, J. C. Klomp te Lunteren. — Dreischor, S. G. Kijstra, cand. te Leiden.

Advertentiën.

Een Bureau te Koop.

van Italiaansch Notenhou in moderne stijl, prachtig en solide bewerkt en van onder met kasten, voor lage prijs. Adres: Planciusstraat 21.

Beknopte, theoretische en praktische methode voor het bespelen van het AMERIKAANSCH HARMONIUM OF ORGEL, door K. WILLEUMIER, Organist te Zaandam.

Ook voor zelfonderricht geschikt. In 2 afl. à f 1.—, compleet in één deel f 1.50.

SEYFFARDT's Muziekhandel, Amsterdam.

AMERIKAANSCH Orgels.

In het Magazijn van MUZIEK-INSTRUMENTEN van

J. M. W. STOKER,

Stationsplein 2, Hilversum,

vindt men een ruime keuze Amerikaansche Orgels, welke ons door den Heer A. PREIJER vertegenwoordiger der Hollandse Kunst te CHICAGO, onmiddellijk van de GROOTSTE en BESTE FABRIEK aldaar worden toegezonden.

Orgels in huur en op afbetaling. — Lage prijzen. — Stemmen en repareren, ook van Kerkorgels.

Speciale Conditiën voor H. Onderwijzers.

WORLEDGE'S

HEAD-ACHE LOTION

is het beste, onschadelijke middel tegen

HOOFDPIJN

(nuttigst te gebruiken).

Verkrijgbaar door het gehele Rijk in flesschen van:

500 gr. à f 0.80; 250 gr. à f 0.45;

125 gr. à f 0.25.

Hoofd-Agent voor Nederland en Koloniën

JAN W. HAVERKAMP,

SPUISTRAAT 54, AMSTERDAM.

Zooeven verscheen bij D. A. DAAMEN,

te Leiden:

DOEN DOOR LATEN,

van AGNES GIBERNE.

(Naar het Engelsch, vertaald door JACOBA.)

Ingenaaft f 1.75; gebonden f 2.25.

De band van dit werkje is overtrokken met een geheel nieuw soort geleend linnen.

Letz schoons, letz zeer bijzondere, letz nieuw.

Uitnemend geschenk voor jonge dames.

MAX KRÖMER.

(Een verhaal uit het beleg van Straatsburg),

DOOR HESBA STRETTON.

Grietjes Kinderen.

(Een verhaal uit de achtertuinen van Londen),

DOOR HESBA STRETTON.

Prijs van ieder boekje in geïllustreerden omslag en met twee plaatjes f 0.90; gebonden in keurigen, naar speciale tekening vervaardigden prachtband f 1.30.

Bijzonder geschikt als geschenk voor onze jongens en meisjes en ter uitdeeling als prijzen.

P. VAN EIJK.

FIRMA JOHANNES KRAMER & Co.,

Dam 15-17, Amsterdam.

Kopen en verkoopen EFFECTEN, vreemde COUPONS enz. Wisselen Gouden, Zilveren MUNTEN en vreemde Banknoten. Sluiten PROLONGATIEN en BELEENINGEN. Nemen gelden à DEPOSITO met rentevergoeding van 1½ pCt. onder de prolongatieers. Bedragen tot en met Duizend Gulden worden op vertoon terugbetaald.

EXCELSIOR.

Geïllustreerd Tijdschrift voor Neerlands Jongelingschap en Volk.

ONDER REDACTIE VAN

A. J. HOOGENBIRK en J. A. WORMSER.

Prijs per jaargang van 12 Nrs. van 16 pag. en 12 Nrs. van 8 pag. f 3.50.

Zie de beoordeelingen in vele bladen; o. a. Jongelingsbode, Het Vaandel, De Banier, De Rotterdamse Kerkbode, De's Gravenhaagse Kerkbode, De Hoop, De Standaard enz. enz.

Korten tijd geleden schreef De Heraut:

Excelsior, dat nog steeds zijn loop vervolgt, is het wel waard, nog eens te worden aangekondigd.

Voor f 3.50 per jaar biedt het 22 nummers, elk van 16 pagina's en 12 nummers van 8 pagina's, quarto druk op deugdelijk papier.

En wat den inhoud betreft mag, zonder vleitaa, gezegd, dat de redacteurs, de heeren Hoogenbirk en Wormser, ook steeds toenemen in kracht, en hun op dit terrein zeldzaam talent zeer gelukkig ontwikkelen.

Elk nummer is interessant.

Van dorheid of saaiheid is in dit tijdschrift geen sprake.

Toon en stijl zijn levendig en pakkend. De stukken zijn niet te lang. Er is ruimmoeds afwisseling. En de toekomst toont dan ook, dat onze jongelingen het getrig lezen.

Natuurlijk is het ook stichtelijk, maar toch dat niet alleen. De redactie begrijpt uitnemend wel, dat men een knaap en jongeling niet helpt, of men hem al eindeloos stichtelijke tractaten voorlegt.

's Menschen geest is ook weeteziek, kent ook een betamelijke nieuwsgierigheid op elk gebied des levens, heeft ruimte ook voor stof uit het rijke menschenleven, van natuur, kunst en historie.

Voed ge den geest nu in dat opzicht niet, dan grijpt men naar romans en verbeelding, en maakt den geest ziekelijk.

En juist daarom waardeeren we het zoo, dat Excelsior juist datgene biedt, wat onze jongelingschap noodig heeft: interessante, degelijke lectuur, en een inhoud die blijvende waarde bezit.

De intekening op den tienden jaargang (1894) is bij alle boekhandelaren opgesteld.

DE UITGEVER, HÖVEKER & ZON.

Amsterdam.

G. F. JURJAANZ, Orgelmaker.

Amerik. Orgelhandel,

Haarlemmerdijk 88, Amsterdam.

Steeds voorhanden uitgebreide sortering, van de solidste fabrieken.

Directe aanvoer. Laagste Prijzen.

VRAAG CATALOGUS.

Engros en Détail.

Heden verscheen compleet de DERDE herziene en vermeerderde druk van de

GESCHIEDENIS

DER

Christelijke Kerk,

door F. VAN KOOY.

Dit werk bevat xxiv en 606 bladz. en is voorzien van een uitvoerig Register.

Prijs f 4.—. In linen band f 4.50.

Alom verkrijgbaar, alsmede bij den Uitgever C. VAN BENTUM, te Utrecht.

Prospectus met uitvoerige inhoudsopgave (in 20 blz.) — mede dienstbaar voor colportage — wordt op aanvraag door den Uitgever gezonden.

GOLDSCHMEDING'S

Amerikaansche Orgels,

worden bij toenemende gevraagd. Men bezichtige de uitgebreide sortering of vraag Catalogi en conditiën.

Prijzen van f 60, f 70, f 80, f 100 enz. enz.

WARMOESSTRAAT N°. 141,

AMSTERDAM.

Uitgaven van J. VAN GOLVERDINGE & ZON

te 's-Gravenhage:

Geestelijke lofsangen voor kinderen, door L. G. C. LEBDEBOER, in leven Leeraar der Geref. Gemeente te Benthuisen. 40 Ct.

De bekeering en het zalig afsterven van LENA PAULINA LAMPERS, in den ouderdom van 13 jaren. 25 Ct.

De vrije genade verheerlijkt in het leven en sterven van den student JOHANNES JANEWAY, in den ouderdom van 25 jaren. 20 Ct.

GUIDO DE BRAS, opsteller der Nederlandsche Geloofsbelijdenis, in zijn leven en sterven, benevens eenige brieven, kort vóór het ondergaan van den marteldood geschreven. 15 Ct.

De eerste Hollandsche martelaar of geschiedenis van het lijden en sterven van JOHANNES PISTORIUS, te 's-Gravenhage verhand in het jaar 1525. 20 Ct.

FRUITER Salomo's raad aan de jeugd. 80 Ct.

Bij getallen minder.

Vrije Universiteit.

Het gebeurt vaak, dat ik brieven ontvang, waarin mijne bemiddeling verzocht wordt bij een of anderen candidaat in de theologie, ten einde dezen uit te noodigen een predikbeert te vervullen. Verreweg het eenvoudigste is echter, dat men zich steeds zelf tot den candidaat wende, daar men dan het spoedigst klaar komt en verneemt of en wanneer hij kan optreden. De brief kan steeds gedraeserd worden Keizersgracht 162, Amsterdam, voor het geval men de verblijfsplaats van den gedraeserde niet mocht kennen. Met de verdere bezorging zal men zich hier gaarne belasten.

Met veel genoegen bemerk ik evenwel uit dergelijke correspondentie, dat men met blijdschap de tijdiging verneemt, wanneer weer een onzer theologanten in zijne studien zoover ge-

wordt is, dat hij het candidaats examen heeft kunnen afleggen.

Recht aangenaam is het mij dan ook — na de vorige week het welzijn van één onzer studenten te hebben kunnen berichten — ook thans weer te mogen vernemen, dat de heer G. Kramer van Amsterdam met goed gevolg het candidaats-examen in de Godgeleerdheid heeft afgelegd. De Heere zegene ook verder zijne studien en stielte hem, te zijner tijd tot een waren dienstknecht van Christus in zijne kerk.

Ofschoon onze candidaten niet te klagen hebben, dat zij niet spoedig genoeg beroepen krijgen, en ik in normale omstandigheden zeer zou kunnen toejuichen, indien deze heeren, alvorens zelfstandig op te treden als Herde en Leeraars der kerk, nog eerst in de gelegenheid waren eenigen tijd onder leiding van meer ervarenen werkzaam te zijn om zich voor te bereiden voor hun hoog, ernstig en geacht ambt, kan het mij toch vaak beklommen, dat de predikantenstand niet nog grooter is, en er nog voortdurend zooveel vacante kerken blijven, die zich m. i. in haare vacante toestand veel te goed kunnen vinden.

Op vele plaatsen heeft men kleine groepen, behoorende tot de kerken A en B, die beiden zonder Herder en Leeraar zijn, en toch nog gescheiden blijven voortleven, in plaats van de handen in één te slaan en gezamenlijk een predikant te beroepen.

Deze toestand kan m. i. niet goed zijn en moet het gebed belemmeren. Moge daar toch spoedig een einde aan komen. Desnoods vereenigen zich de kerken van twee naburige plaatsen, indien de kosten voor één plaatselijke kerk te zwaar zijn. Echter weet ik zeker, dat er plaatsen genoeg zijn, waar de Gereformeerden — mits vereenigd, en mits men sta in het geloof dat God het wil — krachtig genoeg zijn om een eigen predikant te hebben. De vacante toestand werkt op den duur afbrekend en moet tot geestelijken achteruitgang aanleiding geven. Moge daarin spoedig verbetering komen.

W. HÖVY.

In dank ontvangen:

Voor de Vereeniging:

Aan Contributiën: Door den heer R. A. te Leek f 1; door den heer G. van Tuijl te Garmen f 13; door den heer H. A. P. Meijer te Hazerswoude f 26.50; door den heer G. J. Boersma te Haarlemmermeer f 17; door den heer K. Blomert te Staphorst f 35.5